Redegjørelse etter åpenhetsloven § 5 for regnskapsåret 2025

Ortopeditekniske Virksomheters Landsforbund (OVL)

Innledning

Denne redegjørelsen beskriver hvordan OVL har gjennomført aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven § 5 i regnskapsåret 2025. Dokumentet gir en samlet oversikt over organisering, metodikk, risikokartlegging, funn og tiltak.

OVL er bransjeorganisasjonen for ortopeditekniske virksomheter i Norge og består av per dags dato 17 medlemsvirksomheter som varierer i størrelse og organisering. I tillegg har leverandører til den ortopeditekniske bransjen mulighet til å være assosiert medlem av OVL, og per 31.12.25 hadde OVL 16 medlemsvirksomheter som assosierte medlemmer.

OVL sine medlemsvirksomheter tilvirker og utleverer ortopediske hjelpemidler til personer med ulike funksjonsnedsettelser i daglige aktiviteter. Ortopediske hjelpemidler deles inn i 3 fagfelt; proteser (erstatte manglende lem), ortoser (fremme eller hemme bevegelse vha en ekstern støtte/skinne) og fottøy. Pasientgruppen til den ortopeditekniske bransjen er sammensatt, og løsningene de ortopeditekniske virksomhetene tilbyr kan være svært komplekse. OVL sine medlemsvirksomheter leverer helsetjenester til pasienter med funksjonsnedsettelser i daglige aktiviteter, og er en naturlig del i den tverrfaglige rehabiliteringen til pasienter.

OVL koordinerer bransjens arbeid med ansvarlighet, etisk handel og leverandøroppfølging, og bygger sitt arbeid på OECDs modell for aktsomhetsvurderinger og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

Organisering og retningslinjer

OVL ledes av et styre bestående av daglige ledere fra de åtte største medlemsvirksomhetene. Bransjedirektør har det operative ansvaret for aktsomhetsvurderinger, risikokartlegging og oppfølging av leverandører. Stillingen ble økt til 70 % i 2025 for å styrke dette arbeidet.

OVL har etablert felles etiske retningslinjer, Code of Conduct og minimumskrav til leverandører av ortopeditekniske produkter. Dokumentene er forankret i styret og forpliktende for alle medlemmer og assosierte medlemmer.

I 2022 ble sju av OVLs medlemsvirksomheter omfattet av åpenhetsloven. For å sikre en enhetlig og effektiv gjennomføring av aktsomhetsvurderingene ble det etablert en felles arbeidsgruppe på tvers av disse virksomhetene. OVL har det overordnede administrative

ansvaret for arbeidet, mens fagansvarlige fra de berørte medlemsvirksomhetene utgjør arbeidsgruppen som gjennomfører risikokartleggingen i tråd med lovens krav.

Arbeidsgruppen viderefører det systematiske arbeidet med felles aktsomhetsvurderinger av leverandører av ortopeditekniske produkter. Kartlegging av leverandører som inngår i den enkelte virksomhets daglige drift håndteres lokalt av hvert medlem, mens arbeidsgruppen utelukkende fokuserer på de felles leverandørene av ortopeditekniske produkter som er relevante for hele bransjen.

Arbeidet med ansvarlighet er integrert i OVLs styringssystemer og rapporteres årlig til Etisk handel Norge. OVLs bærkraftsrapport for 2025 oppfyller kravene til basisnivå.

OVL og medlemsvirksomhetene har etablerte rutiner for håndtering av bekymringer og avvik, herunder varslingskanaler og klagemekanismer i den enkelte virksomhet. Disse skal bidra til å avdekke og håndtere mulige brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og leverandørkjeden.

Metodikk for aktsomhetsvurderinger

OVL benytter OECDs seksstegsmodell som rammeverk. Metodikken omfatter:

- årlig risikokartlegging av felles leverandører
- bruk av Etisk handel Norge sitt *Salient Risk Tool*
- innhenting av informasjon fra leverandører, bærekraftsrapporter og åpne kilder
- vurdering av risiko basert på geografi, produktkategori og leverandørstruktur

En arbeidsgruppe bestående av de syv medlemsvirksomhetene som omfattes av åpenhetsloven gjennomfører kartleggingen i samarbeid med bransjedirektør. Gruppen gjennomførte fire digitale møter i 2025.

Kartlegging av leverandørkjeden

Medlemsvirksomhetene benytter om lag 50 leverandører av ortopeditekniske produkter, komponenter og materialer. I 2025 ble det gjennomført en systematisk kartlegging av leverandørkjeden med fokus på de 24 største leverandørene, ettersom disse står for hoveddelen av innkjøpsvolumet og dermed representerer den mest relevante risikoeksponeringen.

Aktsomhetsvurderingene omfatter både egen virksomhet og leverandørkjeden, med hovedvekt på felles leverandører av ortopeditekniske produkter og råvarer.

Leverandørkjeden er global og preget av betydelig kompleksitet. Produksjon foregår i Europa, Asia og USA, og leverandørstrukturen spenner fra små, spesialiserte produsenter til store internasjonale selskaper med omfattende virksomhet. Flere av leverandørene benytter de samme produksjonsenhetene, noe som ytterligere bidrar til overlappende og sammensatte leverandørnettverk.

I 2026 vil det gjennomføres en videre utredning av materialkategorier som er kjent for å innebære høy risiko, herunder metaller, kjemikalier, plast, tekstiler og skinn/lær, for å styrke bransjens innsikt i potensielle menneskerettighets- og arbeidsforholdsutfordringer i de tidlige leddene av leverandørkjeden.

Identifiserte faktiske og potensielle negative konsekvenser

Risikobildet for 2025 viser at OVLs leverandørkjeder inneholder både faktiske og potensielle risikoer som må følges tett. Det er identifisert moderat risiko knyttet til produksjon i Asia og enkelte europeiske land, særlig der arbeidsrettigheter og tilsyn varierer. Råvareutvinning av metaller, kjemikalier og tekstiler vurderes som et høyrisikoområde, ettersom disse materialene ofte har komplekse og lite transparente verdikjeder. Leverandører med egen produksjon og langvarige kontrakter vurderes som lavrisiko, da disse i større grad har etablerte systemer for ansvarlighet og bedre oversikt over egne underleverandører. Geopolitiske forhold og krigssituasjoner har i 2025 bidratt til økt risiko i enkelte regioner, særlig knyttet til brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

Det er ikke avdekket faktiske negative konsekvenser i leverandørkjeden i 2025. OVL anerkjenner likevel at hendelser kan forekomme uten at dette er kjent, og at kontinuerlig kartlegging og dialog er nødvendig for å avdekke og håndtere risiko på en ansvarlig måte.

Tiltak iverksatt og planlagt

I 2025 gjennomførte OVL en rekke tiltak for å styrke arbeidet med aktsomhetsvurderinger og ansvarlig leverandørpraksis. Kartleggingen av leverandørkjeden ble utvidet. Det ble

startet på en risikokartlegging av råvarer, og arbeidsgruppen avholdt 4 møter for å vurdere funn, prioritere innsatsområder og sikre felles forståelse av risiko. Dialogen med assosierte medlemmer ble styrket, og klimakartleggingen ble systematisert for å etablere en felles baseline for bransjen. Det ble og avdekket et behov for å ytterligere kartlegge regelverket knyttet til internasjonale handelssanksjoner.

For 2026 er det planlagt ytterligere tiltak for å videreutvikle bransjens risikoforståelse og styrke oppfølgingen av leverandørkjeden. Dette omfatter utvikling av et mer detaljert risikobilde knyttet til råvareutvinning, kartlegging av hvilke leverandører som benytter revisjoner, og en utvidelse av leverandørkartleggingen til å omfatte de 40 største leverandørene. Det skal også etableres felles begrepsavklaringer innen klima og miljø, samt utvikles en risikovurdering knyttet til menneskerettigheter i krig og konflikt.

Ved avvik følger OVL en etablert prosedyre: Bransjedirektør innhenter nødvendig informasjon, arbeidsgruppen vurderer aktuelle tiltak, og behovet for gjenoppretting vurderes i hvert enkelt tilfelle

Resultater og forbedringsarbeid

Arbeidet i 2025 har gitt betydelige resultater og bidratt til å styrke bransjens samlede aktsomhetsarbeid. Kartleggingen har gitt bedre innsikt i leverandørkjedene og råvarebruken, og samarbeidet med både leverandører og assosierte medlemmer er blitt styrket. Medlemsvirksomhetene har fått økt kompetanse på risikovurderinger og ansvarlig leverandørpraksis, og risikokartleggingen er nå mer systematisk og enhetlig på tvers av bransjen.

Samtidig er det identifisert flere forbedringsområder som vil være sentrale i det videre arbeidet. Dette gjelder særlig behovet for økt innsikt i underleverandørledd, mer detaljert dokumentasjon av leverandørbesvarelser og en styrket oppfølging av leverandører i høyrisikoområder. Disse områdene vil være viktige prioriteringer i det videre forbedringsarbeidet.

Informasjonsplikten

OVL har rutiner for å motta og besvare henvendelser etter åpenhetsloven § 6. Henvendelser behandles av bransjedirektør og besvares innen lovens frister.

Det ble ikke mottatt henvendelser i 2025.

Konklusjon

OVL har i 2025 videreført og styrket arbeidet med aktsomhetsvurderinger. Det er ikke avdekket faktiske negative konsekvenser, men risiko er identifisert i flere ledd av leverandørkjeden, særlig knyttet til råvarer og geopolitiske forhold.

OVL vil i 2026 prioritere:

- dypere innsikt i komplekse leverandørkjeder
- styrket råvarekartlegging
- videreutvikling av felles bransjestandarder
- økt fokus på klima og miljø

Redegjørelsen er godkjent av OVLs styre og publiseres på OVL sine egne nettsider.